

Stefan Moysa

"Geistlich handeln", Karl Lehmann, Freiburg-Basel-Wien 1982 : [recenzja]

Collectanea Theologica 53/4, 179-180

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

głębień i personalizacji życia chrześcijańskiego. Następuje ona przez udział w śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa i odnowienie łaski chrztu. Autor zwraca też uwagę na bardziej intensywne zwrócenie się do Chrystusa przez naśladowanie Go na drodze wiary, nadziei i miłości. Do teologicznych wynowiedzi można też zaliczyć list o Duchu Świętym, wydany z okazji Wielkiego Postu roku 1974. Autor wyjaśnia w nim, jak zbawcza działalność Chrystusa dosięga chrześcijanina przez Ducha Świętego, który udziela mu swoich darów.

Powtarzającym się motywem wielu pism jest troska o głoszenie Ewangelii jako zasadniczego zadania kapłana. Zostaje on wezwany, by w zmieniających się czasach głosił wiarę nieumniejszoną, przez co też zapewni skuteczność swego przepowiadania. Autor zapewnia, że zarówno jego profesura, jak też służba biskupia przekonały go, iż całą wiarę można głosić w sposób przekonujący także dzisiaj.

Różne niepewności czasów posoborowych zmuszały Stolicę Apostolską do różnych deklaracji stojących bezpośrednio w obronie wiary. Biskup Moguncji przyjmuje te wypowiedzi w całej rozciągłości, tłumaczy je i zobowiązuje swoich diecezjan do ich przyjęcia. Jednoznaczne stanowisko zajmuje kardynał Volk w sprawie współczesnych błędów trynitarnych i chrystologicznych, o których mówi Kongregacja do Spraw Nauki Wiary w oświadczeniu z 1972 roku. Popiera też zdecydowanie naukę katolicką wyrażoną w encyklice *Humanae vitae* oraz zdanie Stolicy Apostolskiej w sprawie celibatu kapłańskiego. Może się wydawać samo przez się zrozumiałe, iż biskup katolicki uczy tego samego co Stolica Apostolska. Praktyka jednak wskazuje, że nie jest to zawsze łatwe i wymaga od biskupa odwagi oraz narażenia się na niepopularność.

Autor wspomina czterech papieży począwszy od Jana XXIII. Dla każdego, a zwłaszcza dla ostatniego, znajduje kardynał wiele ciepłych słów. W takim samym duchu mówi o pielgrzymce Jana Pawła II do Republiki Federalnej Niemiec.

Warunki niemieckie są odmienne od polskich. Jednakże lektura listów pasterskich kardynała Volka wykazuje, że wiele problemów, dotyczących głoszenia Ewangelii i duszpasterstwa sakramentów, jest podobnych. Dlatego też kapłan polski może z tej lektury odnieść korzyści.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Karl LEHMANN, *Geistlich handeln*, Freiburg-Basel-Wien 1982. Verlag Herder, s. 160.

Konferencje wygłaszane do księży i artykuły napisane na temat ascetyczno-pastoralne zostały tu zebrane w pewną całość, która wprawdzie nie jest wolna od powtórzeń, ale wszechstronnie naświetla tematkę kapłaństwa. Autor podzielił wszystkie przyczynki na trzy grupy: podstawa działania duchowego, jego wymiary oraz konteksty, czyli przejawy tego działania w niektórych sytuacjach życiowych.

Wśród przyczynków pierwszej grupy mocno zaznacza się szereg myśli przewodnich. Do nich należy przede wszystkim objawiony fakt, że urząd duchowy znajduje swoją najmocniejszą podstawę w kapłaństwie Jezusa Chrystusa. Dlatego też kapłan winien głosić posłanie ewangeliczne w jego radykalnej nowości i czyni to w imieniu samego Jezusa. W tym samym duchu powtarza on słowa: „Czyńcie to na moją pamiątkę”. Pochodzenie urzędu kościelnego jest ważniejsze niż wszystkie jego adaptacje, które — choć pożyteczne — nie mogą być dokonane wbrew niemu. Stąd też wypływają zadania kapłańskie: głoszenie Ewangelii w czystej formie, tworzenie jedności, troska o odpowiednie formy liturgiczne, odpowiedzialność za gminę chrześcijańską, duszpasterstwo na sposób dialogu.

Przyczynki drugiej grupy wymieniają wśród wymiarów duchowego działania: kierowanie się krzyżem Jezusa Chrystusa, troskę o przeniknięcie prze-

powiadania ewangelicznego Pismem Świętym, modlitwę, dynamikę duszpas-terską wynikającą ze zwrócenia się do świata. Nie można również zapo-minać, że wymiarem głoszenia Ewangelii jest też cierpienie.

Po trzecie autor rozważa pewne konteksty sytuacyjne. Do nich należy troska o gminę i wstawiennictwo za nią, zapewnienie współpracy laikatu w radach parafialnych, intensywne współdziałanie ekumeniczne przy zwró-ceniu uwagi na istniejące między Kościołami różnice, działania na rzecz no-wych powołań kapłańskich.

Książka przeznaczona jest zwłaszcza dla kapłanów. Odniosą z niej poży-tek nie tylko ci, którzy pracują w RFN, lecz wszyscy, którym zależy na teologicznym i duchowym pogłębieniu swego kapłaństwa.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Jean-Marie LUSTIGER, *Der Priester und der Anruf der Räte. Ansprachen*, Einsiedeln 1982, Johannes Verlag, s. 76.

Konferencje, przemówienia i listy arcybiskupa Paryża dotyczące kapłań-stwa, zostały z manuskryptu przetłumaczone przez Hansa Ursa von Bal-thasara i pierwszy raz wydane drukiem. Przeszło połowę książki zajmuje konferencja wygłoszona do seminarzystów francuskich, dotycząca celibatu kapłańskiego.

Kardynał Lustiger bierze jako punkt wyjścia praktykę Kościoła wschodniego, według której na biskupów święci się tylko ludzie nieżonatych, przeważnie mnichów. Kościół wschodni wiąże więc ściśle kapłaństwo ze stą-nem rad ewangelicznych. Człowieka egzystencjalnie i całkowicie poświęco-nego Bogu przez śluby ubóstwa, czystości i posłuszeństwa wybiera się, aby był szczególnym przedstawicielem i znakiem Chrystusa w Kościele. Ten znak staje się bardziej wyrazisty właśnie przez celibat i on też między innymi czyni z biskupa szczególnego przedstawiciela Kościoła lokalnego i pierw-szego w nim kapłana. Jeżeli chodzi zaś o innych prezbiterów, Kościół wschodni daje im do wyboru albo służenie Bogu w celibacie podobnie jak biskup, albo szczególną współpracę z Bogiem przez sakrament małżeństwa, który muszą przyjąć przed kapłaństwem. Z chwilą gdy ten duchowy wybór został dokonany, staje się on nieodwołalny. Uzyskuje bowiem przez sakrament ka-płaństwa duchowe znamię.

Kościół zachodni postanowił rozszerzyć praktykę celibatu na tak zwa-nych kapłanów „drugiego rzędu”, czyli prezbiterów. Są oni Bogu szczegól-nie poświęceni przez rady ewangeliczne. Podobnie jak biskup w Kościele wschodnim, reprezentują Chrystusa wobec świata.

Powyższy wybór jest historycznie uwarunkowany, ale wynika również z decyzji całego Kościoła zachodniego i w tym sensie posiada znamię pew-nej trwałości i nieodwołalności. Nie widać racji, które nakazywałyby zmia-nę tego wyboru. Ktokolwiek jest święcony w Kościele łacińskim przyjmuje w sposób wolny zarówno kapłaństwo, jak i celibat, nie może więc mówić, że został do niego zmuszony.

W innych wypowiedziach do kapłanów i diakonów, które zawarte są w książce, autor podejmuje te same myśli. Znajdziemy tu też szczególne podkreślenie udziału prezbitera w misterium Chrystusa. Chrystus jest jedy-nym kapłanem, ale on sam powołuje niektórych członków z ludu Bożego do szczególnego uczestnictwa w swoim kapłaństwie, by mogli być znakiem i nar-zędziem miłości, łaski i pojednania.

We wszystkich przyczynkach, które składają się na tę książkę przebija gorąca miłość do Chrystusa, do Jego Kościoła i do kapłanów, którzy znajdują w niej nie tylko teologiczną głębię, ale pokrzepienie i umocnienie duchowe, zwłaszcza w trudnych dla siebie okolicznościach.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa